

ПИТАЊА И ОДГОВОРИ
КОНКУРС ЗА ИДЕЈНО АРХИТЕКТОНСКО РЈЕШЕЊЕ
МЕМОРИЈАЛНОГ ЦЕНТРА ПОСВЕЋЕНОГ МОЈКОВАЧКОЈ БИЦИ
НА ЛОКАЦИЈИ БОЈНА ЊИВА У МОЈКОВЦУ

1. УВОД

Расписом конкурса за Идејно архитектонско рјешење Меморијалног центра посвећеног Мојковачкој бици на локацији Бојна њива у Мојковцу који је објављен 01. априла 2024. године, у поглављу 10. су прописани конкурсни рокови. У текстуалном дијелу расписа конкурса је одређен рок за постављање питања у вези са конкурсом до понедељка 15. априла 2024. године, на адресу arhitekta.mojkovac@gmail.com након чега ће сва пристигла питања и одговори бити објављени на интернет страници Општине Мојковац до понедељка 29. априла 2024. године.

Напомињемо да је у распису дошло до техничке грешке у датуму за објаву одговора па овим путем, на начин како пракса налаже отклањамо тај недостатак.

2. ПИТАЊА И ОДГОВОРИ

У период одређеном расписом за постављања питања је пристигло 22 питања од којих се 16 питања односило искључиво на исту информацију „ да ли ће конкурсна документација бити објављена на енглеском језику с обзиром да је конкурс међународни“.

Одговор:

Конкурсни материјал је на црногорском језику и неће бити објављиван на енглеском из разлога што нисмо у могућности да преводимо сву историјску литературу која се тиче предметног догађаја као и Законе и Правилнике из области планирања и пројектовања којих се морамо придржавати приликом изградње предметног објекта.

Такође наглашавамо да Правилником о раписивању и спровођењу конкурса за идејна архитектонска рјешења расписивач није у обавези да конкурсну документацију објављује на енглеском језику.

Свако ко је заинтересован може сам да преведе конкурсну документацију и неопходну историјску литературу и уколико сматра да разумије тему може учествовати са својим радом и на енглеском језику. Исти ће бити разматрани уколико Комисија утврди да испуњава обавезне услове утврђене расписом конкурса.

1. Поштовани,

Желели бисмо да учествујемо на конкурсима као турски архитектонски биро. Имамо ли право да учествујемо?

Да ли се захтјева пројектовање посебног споменика на подручју означеном као конкурсно или постојећи споменик на североистоку треба да буде укључен у подручје интеракције?

Одговор:

Око учешћа на јавном позиву је објашњење дато у претходном одговору. Свако ко је заинтересован може да учествује на Конкурсу. Разматраће се радови и на енглеском језику уколико испуњавају обавезне услове прописане Расписом.

Локација за пројектовање предметног објекта је одређена у графичком прилогу који је дио конкурсне документације а постојећи споменик је ван наведених граница те пројектовање још једног спомен обиљежја није тражено конкурсним задатком. Могуће је овај споменик интегрисати у планирано рјешење путем пјешачких комуникација и визура и то се представља у контексту ширег окружења – концептуални приказ просторних елемената и односа унутар захвата, као и односа са непосредним и ширим окружењем.

2. Поштовани организатори,

Као учесници предстојећег такмичења, имамо неколико питања у вези са датим смерницама и спецификацијама. Молимо за појашњење у вези са следећим тачкама:

1. Можемо ли да доставимо графику и текстуални прилог меморијалног центра на енглеском језику?
2. Шта подразумевате у текстуалном делу под термином фазности изградње? Да ли је би требало радити различите фазе пројекта од темеља до уређења?
3. Раније постављен споменик се налази на североистоку и ван грађевинске границе. Дакле, да ли можемо предложити путеве и спољашње уређење ван граница локације, повезујући их са околином, као што је неасфалтирана улица и већ постојеће спомен обележје?
4. На етажи подрума помињете помоћну просторију. Које врсте активности би овај простор могао да прими?
5. Што се тиче пода подрума, који је са три стране уграђен у земљу, да ли то значи да је ниво приземља поравнат са тереном (или највише 1м померен)?
6. Из превода, нисмо сигурни који је максималан број спратова који рјешење може имати. Да ли је то максимално три спрата?
7. Програм захтева депо. Да ли ће овај простор бити намењен за складиштење могућих материјала који ће се користити у галерији? Да ли се користи само за складиште за галерију?
Ваша помоћ у разјашњавању ових тачака била би веома цењена. Хвала вам на пажњи на наше упите.

Одговор:

1. Идејно рјешење се може предати и на енглеском језику
2. Фазност, која се односи на етапност реализације тј изградње, зависи од карактера идејног рјешења, његове комплексности и процијењене вриједности реализације, те је у том смислу могуће да се реализација спроводи кроз једну или више фаза. Предложеним конкурсним рјешењем фазност изградње може бити разрађена уколико је битна за разумијевање рјешења и извођење истог, међутим није обавезујући прилог.
3. Локација постојећег спомен обиљежја је представљена као постојеће спомен обиљежје које се такође тиче исте теме али није предмет овог Идејног рјешења. Могуће је приликом пројектовања новог објекта на конкретној локацији визионарски предложити идеју везе између постојећег спомен обиљежја и новог објекта.
4. У пројектном задатку су тачно наведени саржаји које је потребно пројектовати.
5. Нови објекат је потребно прилагодити постојећем терену за који су дати подаци у графичком прилогу конкурсне документације. Сутерен на денивелисаном терену је са три стране уграђен у терен, с тим што се ката пода сутерена на једној страни објекта поклапа са котом терена или одступа од коте терена максимално 1.00 м.
6. Конкурсним задатком је дефинисана максимална спратност као препорука а није обавезујућа. Обавезујућа је укупна бруто развијена грађевинска површина од 600м².
7. Да, депо је помоћна просторија за складиштење експоната који нису стално изложени

3. Поштовани

Пишем вам да бих добио додатне информације у вези са предложеним идејним рјешењем Меморијалног центра битке код Мојковца. Молим вас да ми пружите појашњење за следећа два питања:

Која је максимална бруто површина дозвољена за предложени пројекат Меморијалног центра битке код Мојковца.

У вези са текстом "Максимална површина зграде у основи (заузетост): приближно 200м²," да ли бисте могли да појасните шта се под тим подразумева? Конкретно, желео бих да разумем да ли се ово односи на површину исте зграде или укључује додатне просторе попут отворених простора или помоћних структура.

Верујем да ће ове информације допринети свеобухватнијем разумевању пројекта. Ваша помоћ у пружању јасних одговора на ова питања биће веома цењена.

Хвала вам на пажњи посвећеној овом питању. Радујем се вашем одговору у најкраћем могућем року

Одговор:

Наведене површине у основи су дате као препорука и нису обавезујуће, спратност је дата максимална и може бити мања али не већа, а обавезујућа је максимална бруто развијена површина објекта од 600м²(површина свих етажа), обрачуната у складу са стандардом МЕСТ EN 15221-6. Расписивач не очекује нити захтијева да укупна бруто развијена грађевинска површина од 600м² буде у потпуности

остварена. Ова укупна површина је усклађена са реалним потребама и са релативно скромним финансијским могућностима општине Мојковац.

4. Поштовани

1. Јесу ли планирана средства за изградњу објекта.
2. Да ли је могуће добити објашњење о максималној површини објекта?
(Из конкурса се чини да је само 200 квадратних метара)
3. Да ли цртежи требају бити у А0 формату? Број табли је на процјени такмичара?
Ми смо студио италијанских архитеката, шта треба доставити како бисмо доказали нашу архитектонску диплому?

Одговор:

1. Од обрађивача се очекују економична и одржива рјешења чија реализација са техничко технолошког аспекта, као и са аспекта одржавања, неће бити комплексна имајући у виду скромне финансијске могућности Општине.
2. Наведене површине у основи су дате као препорука и нису обавезујуће, спратност је дата максимална и може бити мања али не већа, а обавезујућа је максимална бруто развијена површина објекта од 600м² (површина свих етажа), обрачуната у складу са стандардом MEST EN 15221-6. Расписивач не очекује нити захтијева да укупна бруто развијена грађевинска површина од 600м² буде у потпуности остварена. Ова укупна површина је усклађена са реалним потребама и са релативно скромним финансијским могућностима општине Мојковац.
3. Садржај конкурсног рада је у прилогу 11. Расписа конкурса

5. Поштовани, наша питања су следећа:

1. Иако се помиње да је овај конкурс расписан као међународни архитектонски конкурс, није могуће пронаћи било који енглески писани текст укључујући информације о конкурс, уговор, програм услова итд. Све информације су писане на црногорском језику.
Када покушамо да преведемо документе на енглески, видимо у 18. поглављу да је језик црногорски. Тако, под овим околностима имамо сумњу и забринутост у вези са одвијањем овог конкурса. Ако је ово међународно такмичење, зашто не можемо доћи до текстова на енглеском?
2. Надаље, да ли можемо да пошаљемо потребне садржаје на енглеском? Или је подношење дозвољено само на црногорском језику? Према томе, да ли ће жири моћи да цијени радове на енглеском језику?
3. Конкурс подразумева израду архитектонског решења Меморијалног центра на наведену локацију у оквиру катастарских парцела број 2289 и 2290 КО Лепенац, Мојковац, укупне површине 3.189,30м². Да ли можемо да користимо обе парцеле унутар простора?
4. У локацији има доста дрвећа. Можемо ли уклонити (или се замијенити новим врстама) неки од њих за архитектонску конструкцију?
5. Помињете да постоје црногорски прописи за архитектонско грађење. Како можемо доћи до њих? Да ли ће све њих жири прецизно размотрити или ће бити флексибилности?
6. Може ли у основи приземља премашити задатих 200 квадратних метара? Да ли је подрумска етажа обавезна? Шта је макс. и мин. очекиваног унутрашњег простора?
Хвала вам на подршци, Срдачан поздрав,

Одговор:

1. Конкурсни материјал је на црногорском језику и неће бити објављиван на енглеском из разлога што нисмо у могућности да преводимо сву историјску литературу која се тиче предметног догађаја као и Законе и Правилнике из области планирања и пројектовања којих се морамо придржавати приликом изградње предметног објекта. Такође наглашавамо да Правилником о расписивању и спровођењу конкурса за идејна архитектонска рјешења расписивач није у обавези да конкурсну документацију објављује на енглеском језику.
2. Свако ко је заинтересован може сам да преведе конкурсну документацију и неопходну историјску литературу и уколико сматра да разумеје тему може учествовати са својим радом и на енглеском језику. Исти ће бити разматрани уколико Комисија утврди да испуњавају формалне услове утврђене расписом конкурса.

3. Да могуће је .Предмет овог конкурса је објекат унутар локације која се састоји од дијелова двије катастарске парцеле и којој је у графичком прилогу која је саставни дио конкурсне документације, одређена граница унутар које је утврђена површина.
4. Уколико концепт захтијева интервенцију и на дијелу терена који је обрастао шумом, дозвољено је проређивање (уклањање мањег броја стабала), али је генерални став расписивача да се постојеће природне и амбијенталне вриједности поштују у што је могуће већој мјери.
Подручје припада појасу шума букве, у висинском профилу од 700-1750м надморске висине. Фитоценолошки доњи појас су монтане шуме букве, *Fagetum montanum*, гдје се као пионирска врста на већим отворима јавља бреза. На фотографијама се види да на локацији доминира бреза *Betula pendula*. Карактеристике терена су такве да стрмина у правцу сјевер-југ има пад од 20%, па је зараван у горњем дијелу најповољнија за позиционирање објекта. Густина склопа руба шуме је највећа у стрмијим дјеловима па је потребно сачувати и због заштите од ерозије. Појединачна стабла је могуће уклонити уколико се процијени да то доприноси цјелокупном пејзажном уређењу, визурама или проређивању прегустог склопа.
5. Наравно да постоје црногорски стандарди, закони и прописи везани за планирање, пројектовање и изградњу објеката. Исте Вам достављамо такође на црногорском језику и биће саставни дио ових одговора. Конкурсни задатак је рађен на основу прописа, стандарда и закона и Комисија ће морати да их се придржава приликом вредновања приспелих радова, ради даље процедуре реализације пројекта на терену.
6. У конкурсном задатку су дати максимални урбанистички параметри на основу важећег Просторног плана Мојковца. Основа приземља је предложена као оријентациона(цца) тако да су могућа одступања у циљу добијања флексибилнијег рјешења. Процјена је расписивача , ради остварења свих потребних садржаја да се пројектује објекат чија ће укупна бруто површина (свих етажа) бити 600м². Број етажа може бити мањи од предвиђеног али нипошто већи.

6. Питање

1. Где можемо да нађемо „ауторску шифру“ коју треба унети у формулар који се прилаже уз испоруку радова? Да ли ова одговара "шифри пројекта" која се поставља у панеле А0 и А3? Да ли су ови кодови обезбеђени или аутор траба да их предложи?
2. За такмичење није потребна регистрација, да ли је то тачно?
3. У документу „Обавештење о конкурс“ у тачки 5. ОБАВЕЗНИ УСЛОВИ ЗА УЧЕШЋЕ НА ТАКМИЧЕЊУ стоји да вођа тима може да ангажује стручњаке других струка, али није обавезно, да ли је то тачно?
4. Да ли победник конкурса добија право да настави са евентуалним извођењем детаљног пројекта?
5. У вези „Обавештења о конкурс“, тачка 11.2 Графички део, молимо да потврдите колика је скала заступљености тј. вредновања за тачку 5?
6. Шта се у „Конкурсном задатаку,“ у тачки 3.2, Урбанистички услови и параметри, подразумева под „Максимална површина објекта у приземљу“?
7. Колико паркинг места треба обезбедити?
8. У документу „Задатак конкурса“ у тачки 4. ФУНКЦИОНАЛНИ САДРЖАЈИ, ДИЗАЈН И МАТЕРИЈАЛИЗАЦИЈА наведене су различите функције које треба да буду обухваћене објектом, да ли је могуће прецизније димензије?
9. У документу „Задатак конкурса“ у тачки 3.2 Урбанистички услови и параметри се позивају на подрум Да ли је то обавезно или је то једноставан предлог?
10. У документу „Конкурсни задатак“ у тачки 3.3 Смернице за уређење и озелењавање предлаже се „проређивање постојеће густе вегетације“ за уређење спољашњих простора. Молимо да потврдите да ли се поједина постојећа стабла могу одстранити по потреби пројекта?
11. У катастарској геодетској основи 03 постоје две врсте кота, веће представљају разлику у висини од 1 метар док мање коте означавају разлику од 20 цм, да ли је то тачно?
12. На фотографији "имаге.јпг" пројектно подручје означено жутом линијом не одговара прецизно dwg. плану; Који од ова два документа треба узети у обзир?
13. Да ли постоје додатне фотографије, видео са дрона за пројектно подручја као и тродимензионални модел и да ли је могуће добити их?

Одговор:

1. Аутор предлаже-бира шифру, битно је да је петоцифрен број. Начин предаје рада је прописан у поглављу 13 Расписа конкурса.
2. Регистрација није потребна, учешће на конкурс је бесплатно
3. Да, аутор, односно вођа ауторског тима може ангажовати стручњаке других професија у циљу унапређења конкурсног рјешења и добијања бољих резултата приликом израде рада.
4. Закон не предвиђа да аутор прворангираног рада на конкурс добија право да ради главни пројекат за извођење радова. Главни пројекат расписивач добија након расписивања јавне набавке за израду пројекта а на основу прворангираног рада. Зато је битно да идејно рјешење садржи све тражене елементе и податке, како би се могао на основу њега радити главни пројекат.
5. Сви наведени текстуални и графички прилози су обавезан дио конкурсног рада. Радови који не садрже наведене – обавезне прилоге и елементе неће бити разматрани.
6. Наведене површине у основи су дате као препорука и нису обавезујуће, спратност је дата максимална и може бити мања али не већа, а обавезујућа је максимална бруто развијена површина објекта од 600м²(површина свих етажа), обрачуната у складу са стандардом МЕСТ EN 15221-6. Расписивач не очекује нити захтијева да укупна бруто развијена грађевинска површина од 600м² буде у потпуности остварена. Ова укупна површина је усклађена са реалним потребама и са релативно скромним финансијским могућностима општине Мојковац.
7. Број паркинг мјеста за објекте пословања је прописан у Правилнику о ближем садржају и форми планског документа, критеријумима намјене површина, елементима урбанистичке регулације и јединственим графичким симболима ("Службени лист Црне Горе", бр. 24/10 и 33/14). Аутор би требало да има у виду да ће Меморијални центар бити периодично посјећиван и да задовољењу норматива о потребном броју паркинг мјеста не треба подредити друге квалитете концепта и архитектонског рјешења.
8. Обавезне површине у смислу функције и потребе расписивача су прописане а остале површине су предмет идејног рјешења и визије обрађивача о функционалности и начину коришћења објекта. Расписивач свјесно није до детаља дефинисао површине, да би учесницима на конкурс омогућио што слободнији приступ теми.
9. Обавезна спратност је прописана конкурсним задатком, као и обавеза да се будући објекат прилагоди терену у нагибу. Конкурсни задатак је навео као услов максималну спратност што значи да је могуће пројектовати мање етажа а не више уколико се испуне сви други услови који су прописани у смислу садржаја и уређења локације.
10. Због велике густине неодржаваног и неуређиваног високог растиња на локацији дозвољено је проређивање постојећих стабала уз оправдано образложење за тај поступак. Искључује се могућност радикалне интервенције у смислу неселективног одстрањивања већег броја стабала
11. Да
12. Узима се прилог 03. Ужа локација-катастарско геодетска подлога
13. Расположиви снимци су дио конкурсне документације и друге снимке и фотографије није могуће добити

7. Питање

Поштовани,

У складу са правима потенцијалних учесника, која произилазе из расписа Конкурса за ИР Меморијалног центрапосвећеног мојковачкој бици, на локацији Бојна њива у Мојковцу (примјетне су грешке у наведеним роковима, нпр.рок постављање питања 15. април, за објављивање одговора 03. јун, за предају радова 03 јун...), постављамо следећапитања одн.констатујемо:

У конкурсном задатку су наведени урбанистички услови и параметри, у односу на које је потребно пројектоватипредметни објекат

- Површина локације 3.189м²

- Максимална површина објекта у основи (заузетост) сса200м²

- Максимална спратност Су+П+1

- Грађевинска линија: 7,5м према саобраћајници (мјерено од осе локалног пута) и минимум 5м према сусједнимпарцелама.

-Највећа висина етажес за обрачун висине грађевине, мјерена између горњих кота међуетажних конструкција износи затехничке просторије до 3,0м, а за пословне етажес 4,5м.

Будући да “меморијални центар” спада у категорију специјалних објеката – меморијални објекти/ објекти спектакла/објекти културе или сл... сматрамо да ограничење површине објекта кроз параметер заузетости сувише спутава креативни приступ у пројектовању објекта овог типа.

Правилник о ближем садржају и форми планског документа (Сл.лист ЦГ 091/20), као и

Правилник о ближем садржају и форми планског документа, критеријумима намјене површина, елементима урбанистичке регулације и јединственим графичким симболима (Сл. лист ЦГ 024/10, 033/14) заузетост дефинишу на следећи начин:

- Изграђену површину (површину под објектима) чини збир бруто површина приземља односно сутерена свих објеката на урбанистичкој парцели, блоку, зони или плану, рачунајући спољне контуре фасадних зидова без термоизолације.
- Индекс заузетости земљишта је количник изграђене површине под објектима и укупне површине јединице грђевинског земљишта.
- Индекс заузетости важи као максимална вриједност за све надземне етаже и не може да се тумачи као вриједност самона нивоу приземља.
Стандард МЕСТ EN 15221-6 у изграђену површину укључује и подземне етаже (погледати скицу у attachment-у:
- Изграђена површина
- Дио површине парцеле који је покривен објектима и изнад и испод терена.
- НАПОМЕНА Изграђена површина је једнака скупу свих укупних хоризонталних габарита објеката (буилдинг енvelope) у оквиру површине парцеле.
- Укупни хоризонтални габарит објекта
- Површина објекта у његовој највећој хоризонталној димензији, и изнад и испод земље, када се пројектује на хоризонталну раван.
- НАПОМЕНА укупни хоризонтални габарит објекта је једнак скупу основе приземља објекта и површина објекта изнад и испод земље. Правилник о начину обрачуна површине и запремине зграде (Сл. лист ЦГ 060/18) не разматра проблематику изграђености и заузетости парцеле, већ обрачуна површина и запремина зграда.

ДА ЛИ СЕ МОЖЕ СМАТРАТИ ДА ПОВРШИНА ЦА 200м² ПРЕДСТАВЉА ОРЈЕНТАЦИОНУ БРУТО ПОВРШИНУ ЕТАЖЕ? Надаље, “Меморијални центар” у контексту типолошке припадности нема смисла везивати за параметре који важе за нпр. пословне објекте...

ДА ЛИ СЕ МОЖЕ СМАТРАТИ ДА СУ ВИСИНЕ ЕТАЖА КОЈЕ СУ ДАТЕ - ОРЈЕНТАЦИОНЕ, А НЕ СТРИКТНО ОГРАНИЧЕНЕ, И ДА ЛИ ЈЕ ДОЗВОЉЕНО КОРИШЋЕЊЕ КРОВНЕ ТЕРАСЕ ИЗНАД 1. СПРАТА?

Срдачан поздрав!

Одговор:

1. У конкурсном задатку је дата препоручена максимална површина уколико аутор планира објекат са максимално дозвољеним бројем етажа. Наведене површине у основи су дате као препорука и нису обавезујуће, спратност је дата максимална и може бити мања али не већа, а обавезујућа је максимална бруто развијена површина објекта од 600м² (површина свих етажа), обрачуната у складу са стандардом МЕСТ EN 15221-6. Расписивач не очекује нити захтијева да укупна бруто развијена грађевинска површина од 600м² буде у потпуности остварена.
2. Како се ради о објекту меморијалног центра, у циљу слободе пројектантског приступа, могуће је да спратна висина етажа буде и нешто већа од прописане конкурсним задатком, а узимајући у обзир специфишност локације и уклапање у амбијент.
3. Могуће је користити кровну терасу и исту није потребно обрачунавати у максималну бруто развијену грађевинску површину објекта уколико аутор може доказати да је то добра и економски одржива идеја у климатским условима сјевера Црне Горе.

Мојковац: 29.04.2024. год.

Општина Мојковац

Трг Љубомира Бакоча бб, Мојковац

Црна Гора

www.mojkovac.me